

EGLUTHE

GRUODIS * 1998 * DECEMBER

VOL 49/NR. 10

E G L U T Ė

GRUODIS / DECEMBER / 1998 Vol. 49 / Nr. 10

TURINYS

- 1 KALĖDOS, *Laimutis Švalkus*
- 2 KALĖDŲ EGLUTĖ, *Vincas Abramikas*
- 5 IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO
- 7 BETLIEJĖLIS, *Laimutis Švalkus*
- 8 KUČIŲ NAKTĮ
- 9 SVIEDINYS, *V. Palčinskaitė*
- 10 MŪSŲ KŪRYBA
- 17 TRAUKINUKAS, *Zig. Gavelis*
- 18 TIKIU
- 22 IŠ PASAKŲ SKRYNIO
- 25 IŠ ISTORIJOS LOBYNO
- 28 AR ŽINAI?
- 30 GALVOSŪKIAI
- 32 JUOKŲ MAIŠELIS
- 34 DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Pirmas ir ketvirtas viršelis: dail. Mauri Kunas

EGLUTĖ: mėnesinis lietuviškas laikraštėlis vaikams užsienyje. Išėina 10 numerių per metus; prenumerata – 15 US dol., į Lietuvą ir kitus kraštus – 20 US dol. Atsiųstą medžiagą redakcija taisy ir tvarko savo nuožiūra.

REDAKCIJA: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

LEIDŽIA: JAV LB Švietimo Taryba

REDAKTORĖ: Regina Kučienė

TECHNINĖ REDAKTORĖ: Audronė Norušienė

ADMINISTRATORIUS: Viktoras Kučins

13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441

Tel. (708) 301-6410; Fax: (708) 301-6410

EGLUTĖ (USPS 169-200) a magazine for children in the Lithuanian language. Published monthly except July and August. Yearly subscription \$15.00, single copy \$1.50, to Lithuania and other countries, \$20.00 (USA currency). Published by Lithuanian Educational Council of the USA, Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Second class postage paid at Lockport, IL 60441. Postmaster send address corrections to: EGLUTĖ, Lithuanian Educational Council of the USA Inc., 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441.

Printed by Ričardo spaustuvė, Palos Hills, IL 60465

KALĖDOS

Laimutis Švalkus

Šalti vėjai pučia,
žemė snaigėm rėdos.
Linksmos šiandie Kūčios,
o rytoj Kalėdos.

Prie puošnios eglutės
džiaugiamės be galo.
Mirga mums žvakutės
prie apkrauto stalo.

Su barzda Senelis
dovanėlę gražią
per pusnis be kelio
ant rogučių veža.

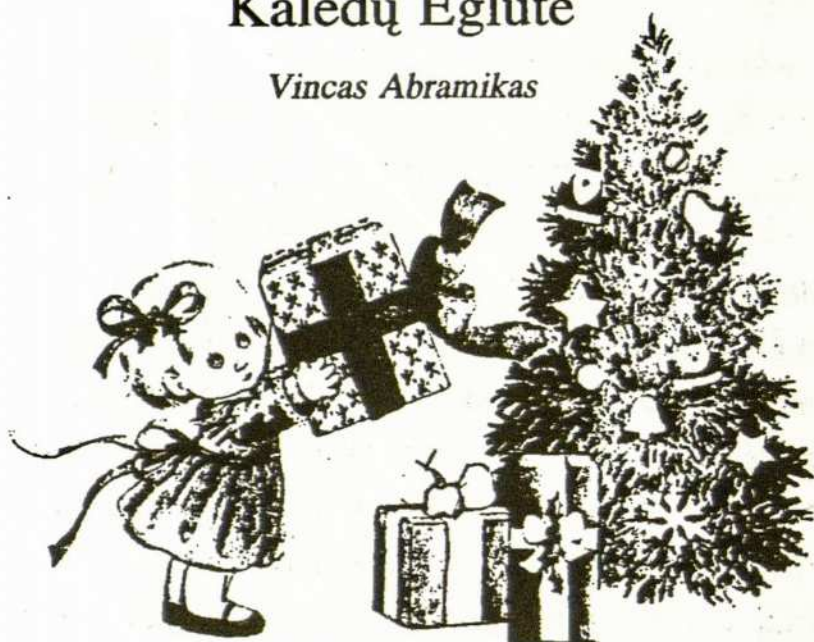
Aš Senelį klausiu,
kur jis taip užgaišo,
ar žaislų gražiausių
turi pilną maišą?

Žaisliukus – į lovą,
o dėžes į pečių.
O Kalėdų Seniui –
ačiū, ačiū, ačiū!

Kalėdų Eglutė

Vincas Abramikas

Laimutė, grįžusi iš mokyklos, padėjo savo knygutes ir išbėgo pasitikti grįžtančių tėvelių iš darbo. Ji laukė tėvelių su Kalėdine eglute. Bet ji nematė žaliuojančios eglutės jų rankose.

— Rytoj jau ir Kūčios, o eglutės ir šiandieną dar neparnešėt – ašarotomis akutėmis Laimutė priekaištavo tėveliui.

— Laimute, rytoj rytą galėsi nuvažiuoti į miestą ir nusipirkti kokią tik norėsi – apkabinęs savo dukrelę paguodė tėvelis.

Laimutė iš džiaugsmo net kelis kartus pašoko nuo žemės ir plodama rankutėmis, pasišokinėdama, lyg ožkytė, parbėgo pirm tėvelių į namus. Laimutė neapsakomai laukė rytojaus dienos.

Tą vakarą net ir gulti nuėjo anksčiau, kad tik kaip greičiau išauštų tas šventas Kūčių rytas.

Laimutė atsigulusi dar ilgai, ilgai negalėjo užmigti. Jos galvutė buvo pilna gražiausių svajonių apie rytojaus dieną. Kaip ji rinks pačią gražiausią eglutę, kaip ją papuoš, kokias daineles dainuos, eidama rateliu su savo draugėmis, kokias dovanėles atneš Kalėdų Senelis, kaip Dievulį, gimusį Betliejaus stainelėj, sveikins. Ir taip Laimutei besvajojant,

merkėsi akutės ir neilgai trukus ji saldžiai užmigo.

Laimutė miega ir sapnuoja. Saulėtas Kūčių rytas. Laimutė važiuoja į miestą pirkti Kalėdinės eglutės. Įėjusi į eglučių parduotuvę, rado daug žmonių. Ten buvo suaugusių vyrų ir moterų, paaugusių berniukų ir mergaičių ir net visai mažų „pipirų“. Visi rinkosi gražiausias eglutes. Laimutė nepuolė prie eglučių, bet atsistojusi prie sienos netoli durų, žiūrėjo, kaip tie žmonės negailestingai taršė ir mėtė po kampus tas žaliuojančias, lyg žiemos rūteles eglutes. Paima, apvarto, apžiūri ir sviedžia sakydamas „negraži“. Tiesa, Laimutei taip pat atrodė, kad čia būta daugiau eglyčių, tik žinoma visos gražesnės jau išpirktos. Žiūrėdama į išdraikytas eglutes, Laimutė pagalvojo.

Kuogi kaltos tos eglutės, jei už jas yra dar gražesnių? Ir pamačiusi, kaip vienas vaikėzas net koja paspyrė gulinčią eglutę pasieny, nepasijuto ir pati, kaip toji eglutė atsirado Laimutės rankose. Laimutei jos taip pagailo, kad numesti jos jau nebegalėjo. Užmokėjusi pinigus, užsidėjo ant pečių irėjo į namus pėsčia, nes bijojo, kad važiuodama autobusu galėtų pažeisti jos jaunutės šakeles. Kuo Laimutėėjo toliau, tuo jai toji eglytė atrodė vis gražesnė. Laimutei atrodė, kad jos žalios, linguojančios šakytės dėkojo jai už išgelbėjimą nuo išdykusių vaikėzų.

Pusiaukely į namus, Laimutė, lyg girdi eglytės skundą. — Beširdžiai žmonės, beširdžiai žmonės! Pradžioje Laimutė manė nenugirdusi gerai. Paėjus kiek toliau ir vėl girdi.

— Beširdžiai žmonės, beširdžiai žmonės!

— Eglute, kas yra, kad taip graudžiai skundies? Ką tie pikti žmonės tau padarė? Sakyk greičiau! — net susigraudinusi Laimutė kreipėsi į eglutę.

— Augau savo gimtinės miško pakrašty tarp daugybės kitų savo sesyčių. Ten grynas ir kvepiantis oras gaivino mano dar jaunas šakeles. Šiltas vasaros lietutis prausė žaliuosius spyglius. Linksmindavo mus margieji paukšteliai. Nebuvo ten nė dūmų, nė purvo. Tiesa, aš negalėjau

užaugti tokia graži, kaip kitos mano sesytės. Aš augau palaukėj, kur dažnai užpuolę šiaurės vėjai, negailestingai lankstė ir laužė mano jaunutes šakeles. Bet ar aš kalta, kad ten išdygau? Atėjo beširdis žmogus ir nukirto mane. Atvežęs į miestą išvertė ant purvinos žemės prie šaligatvio, kur išgulėjau daugiau kaip savaitę. Po to, buvau įmesta parduotuvėn, kur buvau paniekinta ir mėtoma po visus kampus. Ir jeigu ne tu, geroji mergaite, tai būčiau buvus jau išmesta į šiukšlyną.

Geroji mergaite, tu nenusimink, kad aš esu ne tokia graži, kaip kitos, betgi aš esu tikrų eglių giminės. Aš esu neišlepinta, užgrūdinta šiaurės vėjų, todėl pas tave ilgai žaliuosiu, – baigė eglutė savo skundą.

— Miela mano eglyte, tu neliūdėk ir neaimanuok taip skaudžiai. Aš mokėsiu tave mylėti. Aš tave pastatysiu savo kambario šviesiausioj vietoj. Papuošiu tave taip gražiai, kad atrodysi, lyg visų girių karalaitė. Tu atrodysi ne tik labai graži, bet ir turtinga. Tave laikysiu papuoštą tol, kol tu būsi gyva. O po to, neišmesiu į šiukšlyną, bet, nuskabiusi tavo šakeles, sulaužiusi liemenėlį, garbingai sudeginsiu, kaip senovėje Lietuvoj vaidilutės degindavo, kūrendamos amžinąją ugnį.

Tu esi našlaitė. Atskirta nuo tėvynės miško ir kitų tavo sesučių. Tu daugiau nebematysi miško žalumo. Nebežais saulės spinduliai po tavo jaunučius spyglelius.

Žalioji eglyte, ir aš esu tokia pat našlaitė, kaip ir tu. Aš irgi esu ištremta iš savo tėvynės Lietuvos Mudvi esame abi lygios našlaitės. Tu čia negirdėsi paukštelių giesmių, bet už tai girdėsi mano ir mano draugių daineles. Tu matysi būrėlį mažyčių mergaičių, kurios lyg įvairiaspalvės aguonėlės rateliu apie tave šoks. Mes stengsimės priminti tau tavo tėvynę – mišką, o tu, savo grožiu ir žalumu priminsi mums mūsų tėvynės – Lietuvos žaliąsias girias.

Saulutės spinduliai, prasiskverbę pro lango stiklus pažadino Laimutę iš miego. Laimutė, pramerkusi akutes, tuojau suprato, kad tai būta sapno. Aušo Kūčių rytas.

IŠ TAUTOSAKOS LOBYNO

Vytautas Šilas, Henrikas Sambora

Ragainė

Ragainė – miestas, įsikūręs kairiajame Nemuno krante, 10 kilometrų nuo Tilžės. Vietovardis siejamas su žodžiu *ragas* – „pusiasalis“ arba su *Ragaina* – „miškų dievybė“.

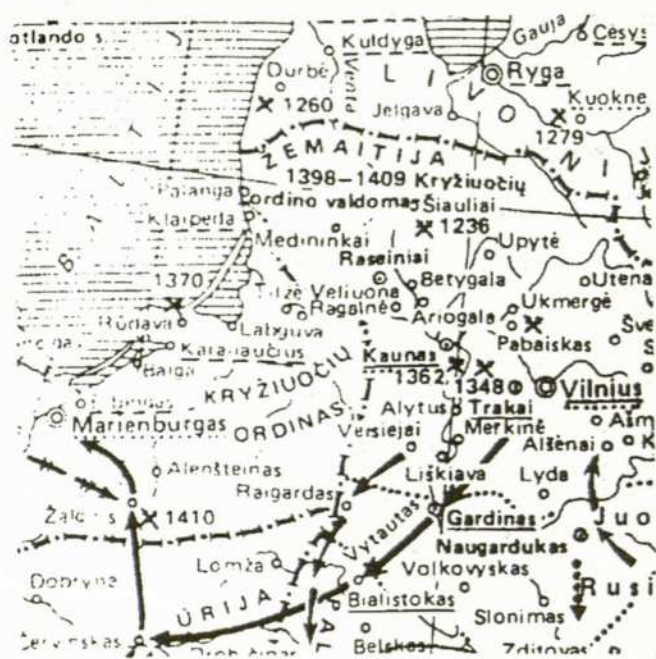
Ragainė – senoji skalvių pilis buvo pastatyta ant aukšto Nemuno kranto. Iš archeologų radinių galima manyti žmones čia gyvenus nuo akmens amžiaus.

Padavimas pasakoja, kad Ragainės pilyje gyvenęs milžinų kunigaikštis su trimis sūnumis – Tilžium, Rambynu ir Vilmantu. Turėjęs jis ir dukterį, kurios tikro vardo niekas nežinojęs. Kartą kunigaikštis paskelbė išleisiąs ją už to, kuris jos vardą atspėsias. Į devintąją spėjimų dieną pasisekė vienam prastos kilmės jaunuoliui Ragainės vardą pasakyti – tai ir buvęs kunigaikštytės vardas. Jis ir tapęs jos vyru. Senasis kunigaikštis miręs, o pilį žmonės Ragainės pilimi ėmę vadinti. Ilgai ragainiečiai gyveno laimingai, kol svetimtaučiai panorą pilį užimti.

1275 metais iš Kuršių marių laivais atplaukė 1,000 įgudusių Ordino riterių ir karių. Po atkaklios kovos jiems pavyko perlipti pilies sienas ir įsiveržti į vidų. Kryžiuočiai išžudė Ragainės gynėjus, moteris ir vaikus išsivarė nelaisvėn, o pilį sudegino.

1355 metais kryžiuočiai pasistatė naują mūrinę pilį. Iš čia jie užpuolė ir 1362 metais sudegino Kauną. Apie kryžiuočių pilį yra kitas

skalviai – senovės baltų gentis, gyvenusi prie Nemuno žemupio

padavimas.

Ilgai statė kryžiuočių pilį tūkstančiai rankų. Tačiau, kas per dieną buvo pastatoma, per naktį buvo sugriauinama. Paaiškėjo, kad tai tankiuose miškuose gyvenančių Skaluvos milžinų darbas. Riteriai bandė juos apsupti ir nužudyti, bet šie laiku pasitraukė. Tik devynerių

metų vaikas įkliuvo įtūžusiems vokiečių riteriams. Šie įmūriję jį gyvą į pilies sieną, ir daugiau niekas netrukdė statyti pilį. Dar ir dabar įėjus į kiemą, dešinėje pilies sienoje, gerai išsižiūrėjus, galima pamatyti tą vietą, kurioje ilsisi paskutinis Skaluvos milžinų vaikas.

Ragainės miestas ėmė plėstis XVI amžiuje. Įdomi senoji Ragainės bažnyčia. Ji buvo panaši į salę. Šioje vietoje brandžiausius savo metus praleido žymus lietuvių kultūros veikėjas kunigas Martynas Mažvydas. Į Ragainę atvyko 1549 metais, išleidęs pirmąją lietuvišką knygą „Katekizmas“. Jis buvo karštas liuteronų tikybos skleidėjas, rūpinosi parapijiečių švietimu, uoliai prižiūrėjo, kaip mokomi Ragainėje vaikai. Martynas Mažvydas mirė 1563 m. gegužės 21 d. Ragainėje. Palaidotas tikriausiai tų laikų papročiu bažnyčioje po grindimis.

Ir Mažosios, ir Didžiosios Lietuvos svarbiausias leidinys – 1883 metais Ragainėje pasirodęs pirmasis lietuviškas laikraštis „Aušra“. Jis iškėlė tokius šūkius: 1. Mes nenorime virsti vokiečiais, lenkais, rusais. 2. Mes nenorime atsižadėti savo kalbos ir savo tradicijų. 3. Nenorime mokyklų, kurios mus paverstų kitataučiais. „Aušra“ ugdė lietuvių savigarbos jausmą, siekė, kad lietuviai visur ir visada jaustųsi lietuviais.

BETLIEJĖLIS

Laimutis Švalkus

*Daug pripustė, daug prisnigo
Gruodis neiškentęs.*

*Gulkit ant lentynų, knygos, –
Man Kalėdų šventės!*

*Mirgančiom spalvom eglutę
Puošiu liekną, žalią.*

*Jos viršūnėje žvaigždutė
Švies Betliejun kelią.*

*Paguldysiu prakartėlėn
Kūdikėlį mažą.*

*Ir giedos Jam angelėliai
Pernakt giesmę gražią.*

*Pastatysiu asilėlį,
Avinėlių būrį.*

*Tegu jie su piemenėliais
Džiaugiasi ir žiūri.*

*Padės aukso Jam karaliai,
Miros ir kodylo.*

*Nusilenks Jo šventai valiai
Galvos senos, žilos.*

*Džiugesiu spindės jaunutė
Motina Vaikelio.*

*Kris dangaus šviesa į kūtę,
Ant laukų ir kelio.*

*Baigęs ruošti Betliejėlį
Prie eglutės krašto,*

*Paprašysiu Kūdikėlį
Laimint mūsų kraštą.*

*Kūčių naktį bus prikritę
Naujo balto sniego.*

*Bendram džiaugsmui šviesų rytą
Kels varpai iš miego.*

KŪČIŲ NAKTĮ

Kalėdų rytą – rožė inžydo.

Vai Kalėda, Kalėda.

Ne dėl mani viena, dėl visa svieta.

Vai Kalėda, Kalėda.

Taip seniau dainuodavo sodžiuose. Lietuviai turi nepaprastai daug gražių papročių, susijusių su Kūčiomis. Labai mėgsta tą vakarą burti ir spėlioti. Daug burtų jūs tikriausiai žinote ir kasmet buriate. Mes jums papasakosime apie piktas Kūčių nakties raganas. Jų vaikučiai labai bijo. Klausydami apie jas pasakų, glaudžiasi prie mamų ir įdėmiai seka pasakojimą. Jūs, vaikučiai, nebijokite. Mes šį tą jums irgi papasakosime apie raganas. Taigi klausykite.

Seniau žmonės tikėjo, kad raganos gyvena kaminuose. Kūčių naktį jos būdavo labai neramos: lįsdavo iš kaminų, kartais įpykusios užkišdavo dūmtraukį, kad negalėtų išeiti dūmai. Apžergusios šluotas, lankstydavo aplink namus, paskui sujodavo į kiemą ir keldavo dideles puotas. Linksmindavosi visą naktį. Tik paryčiui lėkdavo prie ežero ir eketėse, vanodama viena kitą šluota, prausdavosi.

Jų tą vakarą ir naktį geriau nesutikti. Ypač pavojinga išeiti iš namų prieš Kristaus gimimą, nes tada raganos būna pačios pavojingiausios. Jos klaidina kiekvieną keleivį. Apžergusios šluotas, laksto po laukus, kaimus, užsuka į pirtis, ieško nemylimų moterų. Jas sugavusios, tol juokina ir kutena, kol šios iš juoko miršta.

Jaunuolius vaišina užkerėtais žirniais. Šie, jų užvalgę, ima nykti. Nyksta tol, kol irgi miršta.

Žmonės tikėjo, kad raganos vagia vaikus arba sukeičia kūdikius. Kiekviena mama, be abejo, labiausiai myli savo vaikus. Taigi jį Kūčių

naktį apsupa paklodėmis vaikučių lopšelius (seniau jie buvo kabinami palubėse) arba viduryje aslos auksiniu žiedu apibrėžia ratą. Ragana, patekusi į jo vidurį, nieko mažyliams nedaro. Neskriaudžia jų ir tada, kai atsiduria ilgo rožančiaus viduryje. Dėl viso pikto namiškiai po stalu būna pasidėję apynasrį. Reikalui esant, juo sugauna raganą ir pažaboja.

Šios baidyklės Kūčių naktį siaučia iki pirmųjų gaidžių. Paskui jos aprimsta ir nebūna žmonėms pavojingos.

Taip žmonės pasakoja apie raganas, tuo jie tiki. O jūs? Išeikite Kūčių naktį į kiemą, gal pamatysite ant stogo ar po langu raganą. Gal ne ant šluotos, o automobiliu atvažiavusią? Po švenčių būtinai mums apie jas parašykite.

* * * * *

SVIEDINYS

(Ištrauka)

V. Palčinskaitė

*Aš toks apvalus, aš geltonai auksinis.
Aš riedu per kambarį kaip apelsinas...
Suduok į grindis – aš skambu ir skambu.
Linksmiausi pasaulyje – mudu abu.*

*Atšoku nuo sienos ir šaunu į viršų,
Kad niekad manęs kur kampe neužmirštum.
Kaip saulė į tavo rankas aš krentu,
Kaip mažas šuniukas rituosi kartu.*

MŪSŲ KŪRYBA

...KAIP LAIŠKAS...

Labas! Aš buvau lapas popieriaus iki kol kažkas rašė ant manęs. Tada aš pavirtau laišku. Čia yra mano nuotyčiai.

Vieną dieną aš sėdėjau sau, kai savininkė atėjo ir atsisėdo šalia manęs. Jinai paėmė mane ir pradėjo rašyti ant mano veido. Kai pabaigė rašyti, ji sulankstė mane ir įdėjo į voką. Aš tada nieko negalėjau matyti. Aš girdėjau, kaip ji nunešė mane apačion. Tada man pasidarė labai šalta. Aš spėjau, kad aš buvau lauke. Buvo dar šalčiau, kai ji pradėjo bėgti. Pagaliau sustojo vėjas pūsti ir staiga aš pradėjau kristi. Pukšt! Aš nusileidau ant kitų laiškų.

— Kur tu keliauji? – vienas laiškas paklausė.

— Aš nežinau, – aš atsakiau.

Tik tiek jie ir kalbėjo su manim. Staiga buvo šviesa ir kažkas paėmė mus visus ir mes nuslydom į kitą dėžę. Žmogus nunešė mus kažkur ir įdėjo į kažkokią mašiną. Prasidėjo motoras ir pradėjom judėti. Pagaliau sustojom judėti. Buvo daug garso ir žmogus nunešė dėžę į lėktuvą. Užsikūrė didelis motoras, pakilom ir pradėjom skristi. Po kiek laiko nusileidom ir kažkas mus nunešė į mašiną ir vėl pradėjom važiuoti.

Pagaliau sustojom judėti ir žmogus tik mane paėmė ir staiga aš pradėjau kristi. Pukšt! Aš nusileidau ant grindų. Kažkas atbėgo ir paėmė mane ir atidarė voką. Mergaitė perskaitė laišką ir nunešė mane į savo kambarį. Iki šios dienos aš esu jos kambaryje!

Joana Orentaitė, 6 sk.

Karaliaus Mindaugo lit. mokykla

Metų laikai

Žemė apklota baltu patalu,
Žiemos laikas – labai smagu!
Nosys šąla, rankos bąla –
Mamytės karšta sriuba ant stalo!

O, pavasarį – gėlės ir žolės žaliuoja,
Linksmi paukščiai – čiulba, dainuoja.
Visi gyvuliai turės vaikučius,
Dažysim Velykom gražius margučius.

Karšta saulė vasaros dienų,
Džiugina vaikus be mokyklų!
Jie maudosi jūroje, žaidžia linksmi,
Stovyklauja, išdykauja – viskas gerai!

Rudens medžių lapai keičia spalvas
Vaiduoklių naktį žiūri juodas katinas.
Grybauti smagu, mokintis – aš galiu –
Dėkoti pasauliui, kad viskas gražu!

Darija Varnaitė
Šv. Kazimiero lit. mokykla, LA

Mano vardas Katarina,
Ponia P. Mane mokina.
Kaip rašyti ir skaityti,
Ir diktantą parašyti.

Mes per pertrauką pažaidžiam,
Kartais pyragaičius valgom.
Penketuką norim gauti,
Ir draugystėm pasidžiaugti.

Katarina Butkytė
Šv. Kazimiero lit. mokykla, LA

STEBUKLINGA SALA

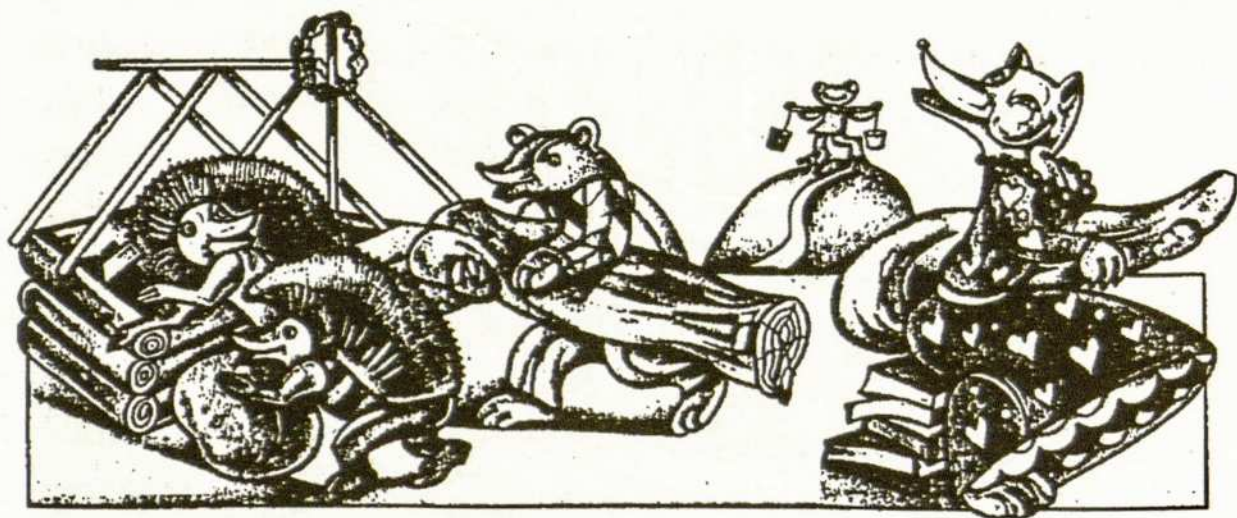
Tai buvo pačios vasaros vidurys – saulutė taip karštai švietė jau kelias savaites, kad pradėjo žolė ruduoti, išdžiūti maži upeliai. Toks karštis nebuvo prieš gera.

Ir taip mums bemiegant, tolumoj nugriaudėjo griaustinis. Mes, penki vaikai bemiegantys ant šieno klojime, pašokom iš miego ir pravėrę duris pamatėm, kad link mūsų plaukia juodi debesys. Užgirdom šunis lojant ir galvijus baubiant. Mes visi labai išsigandom, nes nieko panašaus nesam matę. Vėjas buvo toks stiprus vos galėjom uždaryt klojimo duris. Sutūpę kampe tarėmės ką daryt: Andrius siūlė lįsti į šieną, Marytė siūlė bėgti į namą, kuriame miegojo mūsų tėvai. Lina siūlė bėgti į požeminį rūšį, Marius sakė slėptis po tiltu. Nida tik tupėjo ir drebėjo, negalėjo ištart nei žodžio. Nutarėm bėgti į požeminį rūšį.

Visi susitvėrę rankomis bandėm bėgti. Visi pagriebę rūšio dangčio rankeną bandėm pakelti dangtį, bet vėjas buvo toks stiprus, kad vos mūsų nepagriebė. Šį sykį atsilaikėm. Tada pasižiūrėjom į laukus ir taip išsigandom, pamatę sūkurį šalia mūsų. Sūkurio vidury matėsi skrendančios karvės, baldai. Nežinom ką daryt. Lina sušunka: — Bėgam! Viesulas per stiprus ir mus iškelia į dangų. Mes sukamės ratu aukštyrėn kojom ir aplink viskas juoda, nieko nematom, tik girdim ūžesį. Mūsų protai taip susimaišo, kad nežinom kur esam. Po kelių minučių mes atsigaunam ir pamatom, kad esame pajūry ant kranto. Apsidairom, kad tai nuostabiausia vieta – gražiausios palmės, gėlės, maži žvėreliai. Marytė sušunka: „Tai gi, ką mes darysim!“ Marius pasiūlo pasivaikščioti po salą ir pradėti statyti būstus. Visi pasidaliname darbus ir pradedame ieškoti reikalingų pagalių ir lapų.

Andrius pradėjo laužyti palmių šakas, o šalia medyje tupėjusi papūga paklausė: „Ką čia darai?“ Andrius taip išsigando, kad pradėjo rėkti, o papūga vėl jam sako: „Ša, tu mane kurčia padarysi.“ Andrius negalėjo suprasti, kaip paukščiai galėjo kalbėti. O papūga toliau aiškino, kad ši sala yra stebuklinga, paukščiai ir žvėrys moka kalbėti ir jokių problemų šioje saloje nėra. „Čia toks geras gyvenimas!“ – sunku patikėti Audriui. Po to jis paprašo papūgos pagelbėti statyboje. Papūga mielai sutinka padėti ir nuskrenda. Netrukus ji sugrįžta su dideliu žvėrelių pulku. Andrius pakviečia draugus susipažinti su žvėreliais, o

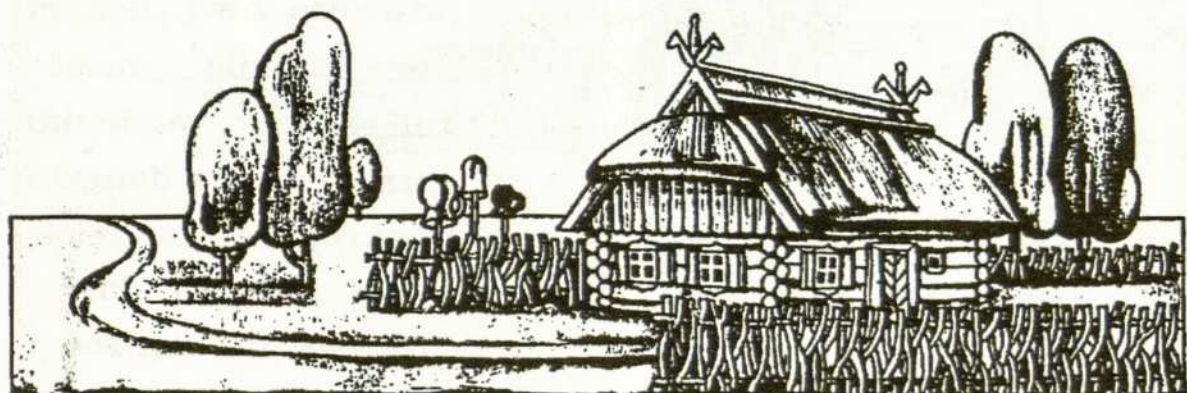

draugai negali patikėti, kad ši sala yra stebuklinga. Kai žvėreliai pradeda kalbėti, jie tuo patiki. Visi puola dirbti, žvėreliai parodo daug minkštų didelių lapų, o Marytė su Nida jų prisirenka ir naudos vietoj patalėlių. Vakarop abu būstai buvo pastatyti, tada visi susėdo valgyti pririnktų uogų ir vaisių. Nida, Marytė ir Lina apsigyveno viename iš būstų, o Marius ir Andrius kitame. Nida pasiūlė prieš užmiegant pasipasakoti ką nors iš nuotykių, bet Lina ir Marytė buvo labai išvargusios, ir greit užmigo, nė negirdėdamos, ką Nida šnekėjo. Marius ir Andrius taip pat krito miegoti.

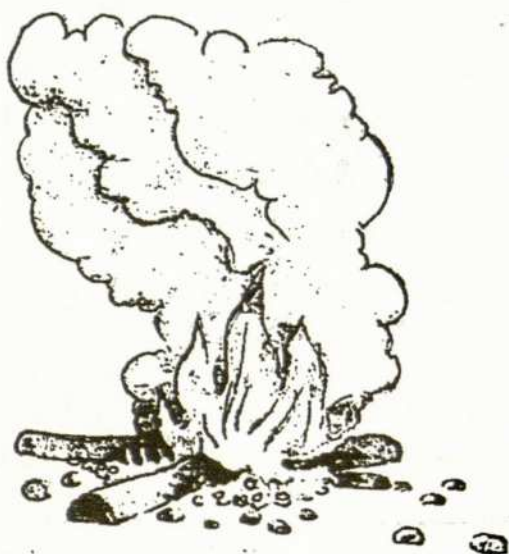
Ryte nubudę vaikai nubėgo prie vandens nusiprasti. Keista, kad vanduo buvo labai šiltas. Visi panoro valgyti. Nida pasiūlė visiems pauogauti, nes ji žinojo, kur jų yra. Grįžtant atgal, ji pamatė aukštas žoles ir Andrius pasiūlė jų prisiskinti ir nupinti krepšelius uogoms ir vaisiams. Visi apsidžiaugė šia idėja ir puolė jas skinti. Grįžę prie būstų, bandė pinti krepšelius, bet sekėsi labai sunkiai, nes niekas nežinojo kaip iš tikrųjų tai daryti. Užbaigę pinti, jie iškeliavo į salą paieškoti, ar nėra kokių nors žymių ar įrodymų, kad čia gyvenę žmonės. Vietomis jie turėjo lįsti pro tankų mišką, kur sutiko labai daug mažų žvėrelių ir

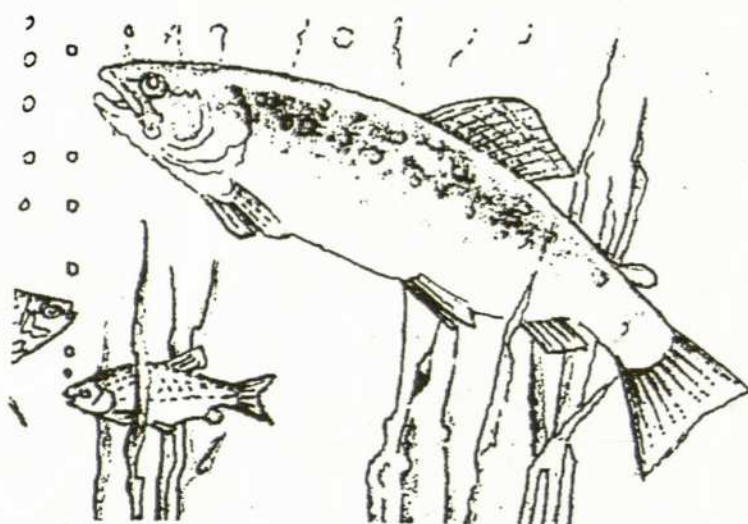

paukščių. Tik staiga ant vieno medžio šakos jie pamato kabančią kepurę. Visi apsidžiaugė, kad gal kur žmogų sutiks. Dar truputį paėję, priėjo kitą pakrantę, pasirodo, sala nėra didelė. Susėdę ant kranto, prisiminė savo namus ir pradėjo svajoti apie sugrįžimą. Bet kaip? – buvo visų tas pats klausimas.

Marius siūlė uždegti labai didelį laužą ir, jei kas plauks ar skris pro šalį, gal juos pastebės. Jie prisiminė, kad pirmieji žmonės gavo ugnies trindami akmenį su akmeniu ar pagalį su pagaliu. Berniukai nubėgo ieškoti akmenų ir pagalių, o mergaitės rinko smulkius šapelius ir sausus lapelius. Ilgai netrukus buvo sukrautas lauželis, o Marius su Andriumi parsinešė akmenų. Susėdę jie stipriai trynė akmenis ir jiems pasisekė ižiebtį ugnį ir uždegti sausus lapelius, kurie padėjo uždegti laužą. Visi sujudo ir pralinksmėjo, pradėjo šokinėti iš džiaugsmo. Tada kilo mintis

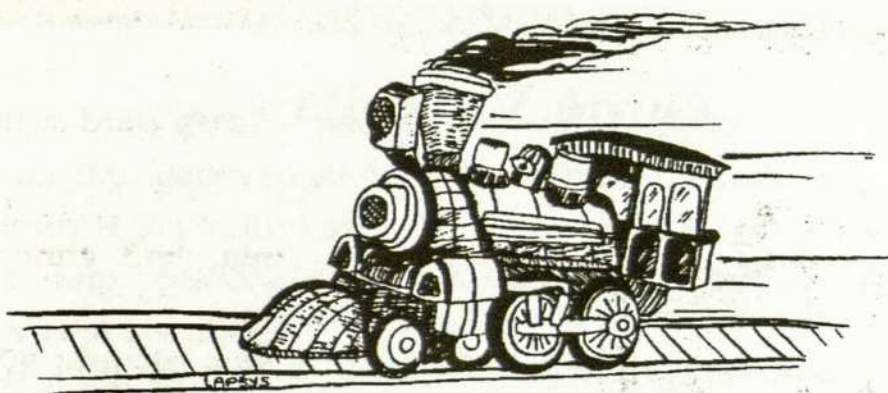
pasigauti žuvų ir išsi-
kepti. Marius nusilaužė
medžio šakelę, prisirišo
ilgą žolę, o ant galo
pririšo banano gabalėlį,
taip manydami, jog
prisivilios žuvų. Bet vėl
jiems iškilo neaiš-
kumas, kaip nuplaukti
toliau, kur yra daugiau
žuvų. Tada jie puolė

prie naujo darbo ir ieškojo medžių naujam plaustui daryti. Žinoma, atrado. Medžius surišo ilgomis žolėmis ir nustūmė į vandenį. Susėdę ant plausto, nusiyrė nuo kranto. Jų laimei, bananai patiko žuvims ir jos pradėjo kibti, o Marius ir Andrius puolė čiupti žuvį. Taip jie pasigavo tris nemažas žuvis. Grįžę atgal į krantą, žuvį sudėjo ant žalesnių šakų ir iškepė. Visi labai skaniai pavalgė. Taip atėjo pavakarys ir buvo laikas grįžti į savo būstus, kur jų laukė paukščiai, grįžę iš paieškos. Skubėdami atgal, jie išklydo iš kelio. Staiga Nida pamatė keletą drabužių, gulinčių po medžiu. Jie labai nustebė ir ėmė spėlioti iš kur jie galėjo atsirasti. Marytė sakė, kad gal yra daugiau saloje žmonių, Marius manė, kad viesulas bus išmetęs į krantą žvejų valtelę su žvejais. Vaikai nusprendė jų paieškoti pakrantėje. Bėgte nubėgo prie savo plausto, susėdė ir išplaukė aplink salą. Staiga pasirodė daug ryklių, jie apvertė plaustą, čiupo Marių ir Andrių, o mergaitės labai išsigando ir pradėjo rėkti...

Prabudau drebanti iš baimės ir apsidžiaugiau, kad tai buvo tik sapnas.

Milda Chmieliauskaitė

Šv. Kazimiero lit. mokykla Clevelande

TRAUKINUKAS

Zig. Gavelis

Čiuku - čiuku traukinuką
Vos patraukia garvėžys
Plieno bėgiais į kalniuką
Pup - pup pupsi lyg ežys.

O kai pasiekė miškelį
Garsiai sušvilpė ū-ūū...
Ten išgązdino kiškelį
Miegantį ant samanų.

Nuo kalnelio per tiltelį
Pasiskubino riščia.
Įvažiavęs į miestelį
Pailsėti gavo čia.

Vėl tolyn, taip per dienele
Veidu suodinu juodu.
Čiuku - čiuku jo dainele
Girios atliepia aidu.

Nemiegojęs per naktele
Skuba vis kiton stotin.
Akys dega - šviečia kelią
Ratai sukas vis greityn.

TIKIU

Gimė Vaikelis

Danutė Augienė

Palestinoje, Betliejaus apylinkėje, sklido žinia, kad gimė koks tai ypatingas Vaikelis. Žiniaėjo iš lūpų į lūpas.

Tolimame kaimelyje, molinėje trobelėje prie olos įsiruošę gūžtelę, gyveno šeima. Sūnus jau sulaukęs piemens amžiaus, o dukrelė buvo dar nedidukė. Pamaldūs jų tėvai gerai pažino Senojo Testamento tiesas ir vaikus mokė. Su ilgesiu jie laukė Mesijo.

Vos išgirdę žinią, sūnus ėmė klausinėti:

— Tėveli, ar girdėjai, kad Vaikelio tėvai neturtingi, kaip ir mes, bet jo pamatyti atėjo net trys labai išmintingi vyrai, tolimų kraštų valdovai?

— Taip. Jie atnešė brangių dovanų: aukso, smilkalų ir miros, – pritarė tėvas.

— Ir šviesi, didelė ir nematyta žvaigždė pasirodė danguje, – pridūrė mama.

— Bet, mamyt, kokia nauda iš žvaigždės? Juk ji nešildo... Ir ar gali auksu apsikloti? O naktys šaltos. Pati žinai – kelies ir ateini mus apkloti, – nenustoję tarškėjusi duktė.

— Asilas ir jautis juos šildė savo šiltu kvapu, – ramino dukterį mama.

— Kaip Vaikelis jų neišsigando? Tokios didelės jaučio akys... Ir toks platus jo snukis... Baisu, – glausdamos prie motinos šnabždėjo duktė.

— Būtų gera tam Vaikeliui nunešti dovanų, – lyg sau tyliai pasakė mama.

— Mamyte, tu turi šiltą vilnonę skarą, kurią numezgei man

gimus.

— Jis ir lopšelio tikriausia neturi. Toji pintinė, kurią vartojam sausom šakom sudėti, būtų Mažyčiui puiki lovelė, – pridūrė sūnus.

— Gal ir būtų gerai, – susimąstęs pasakė tėvas.

— O aš dar padovanosiu Vaikeliai savo mylimiausią katytę. Ji tokia švelni ir jos kailiukas šiltas, – pareiškė mergaitė.

Jiems taip bekalbant, tekina atbėgo kaimynų mergaitė ir uždusęs ėmė pasakoti:

— Dar tokių dalykų nėra buvę. Nėra buvę...

— Ir kas gi dabar bus atsitikę? – net rankomis susiėmus galvą paklausė motina.

— Tie du žmonės, kuriems gimė Vaikelis, beieškodami sau patogesnės gyvenvietės, apsinakvojo plėšikų landynėje, nes jau buvo vėlyvas vakaras ir šeimynėlė buvo išvargus.

— Ir kaip nesiseka tiems keleiviams! Plėšikai tikriausia viską iš jų atėmė?

— Ne... Ne... Palauk, tik palauk... patylėk... Tie žmonės, kurie Vaikelį priglaudė, nors buvo plėšikai, buvo geri. Be to – jie buvo labai nelaimingi. Jų mažytis sūnus sirgo raupais.

— Tai ką? Ir Betliejaus Mažytis apsikrėtė raupais? – neiškentęs pertraukė pasakotoją sūnus.

— Ne. Tu tik klausyk. Kai keleiviai išmaudė geldoje savo Vaikelį, šeimnininkai tame pat vandenyje nuprausė savąjį sūnų. Ir spėkit, kas įvyko? – paklausė mergaitė.

Visi tylėjo. Kas gi galėjo žinoti, kas buvo įvykę.

— Jis pagijo... Plėšikų sūnus pagijo. Jo raupai dingo...

— Ką tu čia pasakoji, mergaitė? – Juk tai būtų stebuklas, – nustebę prašneko namiškiai.

— Kalbu tai ką žmonės matė, girdėjo, žino ir mums papasakojo, pranešė.

— Nejaugi tai būtų Mesijas, – tolumon žvelgdami kalbėjo tėvai.

— Tėte, mama, leiskit man keliauti pas Vaikelį. Esu pakankamai didelis. Kelią į Betliejų žinau...

Tėvai nedraudė sūnui keliauti. Išleisdami pasakė:

— Mūsų dovanos kasdieniškos ir labai kuklios. Dalinamės tuo, ką turime.

Sesuo įtupdė pintinėlį, kur mama buvo įklojusi vilnonę skarą, savo kačiuką. Berniukas pasiėmė dar savo mėgiamą birbynėlę. Jau nuo pat mažens vaikas buvo išmokęs groti. Jo grojimo visi mielai klausydavos.

Taip jis švilpaudamas ir grodamas keliavo, kol sutiko senuką berenkantį sausas šakas kurui. Senutėlis buvo tikrai labai senas, rankos gyslotos, pirštai sustingę. Šakos vis biro ir krito iš jo glėbio.

— Seneli, štai imk pintinę. Susidėk šakas, bus patogiau, – užkalbino berniukas senelį.

Vaikas pastatė pintinę ant žemės, nudengė skarą ir labai nustebė, kad katės ten nė kvapo nebebuvo.

— Matyt, man bešvilpaujant ir begrojančiam, ji nubėgo namo, – pagalvojo berniukas. Senelis pintinę pakėlė ir tarė:

— Ačiū tau, sūnau... Tu užaugsi geras žmogus. Tu nori padėti žmogui. Dievas su tavimi...

Skarą persimetęs per pečius, grodamas ir švilpaudamas, vaikas ėjo toliau. Staiga oras atvėso. Pūstelėjo vėjas, nešė smėlį. Buvo šiurpu ir nejauku. Prie apgriuvusios trobelės pašiurpus ir drebėdama varginga moteris sūpavo vaiką, klostydama jį savo sijono skvermais. Pagailo berniukui ir vaiko, ir moters. Jis priėjo prie jų ir žodžio netaręs apsupo juos savo šilta skara.

— Negali juk palikti motinos ir vaiko šaltyje vienu! – galvojo jis.

Jaunas keliautojas jau buvo atėjęs netoli tos vietos, kur buvo apsigyvenę jo ieškomieji žmonės. Ir tada susivokė berniukas, kad neštas jiems dovanas jis buvo išdalinęs kitiems, o kačiukas pats pabėgo. Likusi buvo tik jo birbynėlė. Ir nuostabu. Dabar ji grojo

beveik visai be berniuko pastangų jam pačiam niekad negirdėtas melodijas. Berniukas priartėjo prie kuklaus namuko, kuriame buvo įsikūrusi Betliejaus šeimynėlė. Tuo metu ją lankė keletas žmonių. Visi išėjo pasiklausyti negirdėtų melodijų.

— Juozapai, prakalbėjo moteris baigusi vystyti Vaikelį, — eik ir tu pasveikint to, kuris taip nuostabiai groja. Gal gi tai angelas iš pat dangaus...

— Kažin, Marija... Angelai nematomi...

Juozapas išėjo pasitikti berniuko. O tas, pasiekęs slenkstį, klaupėsi ir kaktą palietė žemę. To niekad prieš nieką nebuvo vaikas daręs. Kažkas šalia jo balsiai ir džiugiai sušneko:

— Žiūrėkit, žiūrėkit!!! Jėzulis šypsos...

Berniukas pakėlė galvą, žvelgė į gulintį Vaikelį ir netikėjo savo akimis. Vaikelis, užklotas jo mamos balta vilnone skara, gulėjo jo pintinėje, o prie Vaikelio kojų murkė kačiukas...

Vaiko ausyse skambėjo žodžiai:

— Ką padarėte jūs mažiausiajam broliui – tą padarėte man...

IŠ PASAKŲ SKRYNIO

Margarita Starastė

Taip atsitiko, kad daržovių lysvėje šalia svogūno kažkaip atsidūrė ir ridikas. Kai ridikas ūgtelėjo, svogūnui pasakė:

— Pasitrauk! Dabar čia augsiu aš.

— Nelįsk, kur nereikia! – atsikirto svogūnas. — Mane čia pasodino nykštukas Pyplys. O tau čia nėra vietos.

— Aš labai reikalingas, – neatlyžo ridikas, – be manęs čia nebūtų jokio daržo.

Abu taip susikivirčio, kad nebegalėjo vienas kito pakęsti. Būtų čia Pyplys, jis vaidininkus sutaikytų. Tačiau jis už septynių kalvų sėdėjo didžiajame nykštukų susirinkime ir apie daržovių barnį dar nieko nežinojo.

Vėliau ant svogūno laiško nutūpė dievo karvytė.

— Išspręsk mūsų ginčą! – tarė jai svogūnas. — Pasakyk, kuris iš mudviejų vertingesnis.

— Sakyk, boružyt, kad pranašesnis aš! – spaudė ridikas.

— Ne, ne! Aš svarbesnis! – spyriojosi svogūnas.

Bet dievo karvytė tik ropojo laišku aukštyn.

— Mano maža galvelė, – ji tarė. — Nesugebu išspręsti jūsų ginčo.

Pasiekusi laiško viršūnę, boružė išskleidė taškuotus sparnelius ir nuskrido.

Palei lysvę krypavo antis.

— Išspręsk mūsų ginčą! – pareikalavo ridikas.

— Sakyk, kad aš geresnis! – spaudė svogūnas.

— Nėra ko čia spręsti, – sukrykė antis. — Man jūs netinkate nei vienas, nei kitas. Kry!

Pasipūtusi antis nukrypavo link tvenkinio. O ridikas ir svogūnas taip ir liko nepatenkinti.

Kad nors kas dar pasirodytų darže! Pagaliau – kaipgi! kraipydama uodegą ir šį bei tą lesinėdama artėjo višta. Kai tik ji priturseno arčiau, ridikas ir svogūnas jau nekantriai jai šaukė:

— Išspręsk ginčą! Išspręsk ginčą! Sakyk, kuris mūsų svarbesnis! Sakyk – kuris vertesnis!

Višta klausėsi pakreipus galvą.

— Taip, taip, taip, – nutęsė ji susimąsčiusi. — Kuris pranašesnis, man dar reikia sugalvoti.

Pagalvoti ji įlipo pas abu į lysvę. Kokia miela čia atokaita! Kokia išilusi žemelė! Višta tūptelėjo, mėgaudamasi išskleidė sparnus ir pradėjo labai smagiai kuistis. Tai buvo taip nuostabu!

Po valandėlės vištai išgaravo iš galvos, ko ji čia įsitaisė. Viską

užmiršusi taip palaimingai pėrėsi lysvėje, kad nieko kito jau nei girdėjo, nei jautė. Plūkėsi – net žemės lėkė į visas puses. Apvertė svogūną, iškapstė ridiką ir išblaškė juos į šalis. Dabar tie gulėjo visai be jėgų.

Kaip reikiant išsipėrusi užuomarša viršta išlipo iš duobės, gerai pasipurtė ir, atkraginusi galvą, nukėblino. Taip baigėsi ridiko ir svogūno ginčas.

IŠ ISTORIJS LOBYNO

KAIP TOTORIAI ATsirADO LIETUVOJE

Buvo tai daugiau, kaip prieš 500 metų, kada Lietuvą valdė Vytautas Didysis. Plačios buvo tada mūsų tėvynės žemės – nuo Juodųjų iki Baltijos jūrų nebaisūs jai kaimynai: nei lenkai, nei rusai, nei kryžiuočiai. Tik totorių klajūnų gaujos iš pietų tyrumų įsiverždavo kartais į Lietuvos žemes. Dienomis jie slapstėsi pakrūmiais, naktimis jojo prie žmonių sodybų, degindavo trobesius, plėšė žmonių turtą, grobė jų gyvulius ir juos pačius varė į nelaisvę.

Tamsus rudens vakaras. Mažoje trobelėje prie miško neramu. Tėvas išjojęs su didžiuoju kunigaikščiu į karą, motina seniai mirusi, namie paliko tolima giminaitė Miglė su dviem vaikais, Vyteniu ir maža Danute. Prieš valandėlę kaimynai atbėgo perspėti, kad matę netoliese besislapstančius totorius, – reikia kuo greičiausiai slėptis į mišką. Atėjūnai buvo labai drąsūs, bet amžinųjų tankių Lietuvos girių nepaprastai bijojo ir vengė į jas žengti.

Į vežimą jau visas turtas sukrautas, Miglė kinko bėriuką, Vytenis riša žalmargę prie ratų ir atvaro veršiuką. Netrukus visa paruošta, ir kiek galėdami tyliai ir skubiai visi iškeliauja. Miglė arkliu vedina, vaikai paskui vežimą sekdami.

Niūru, tamsu senoje girioje. Šimtamečiai ažuolai tiesia savo plačias šakas, aukštos pušys stiebiasi į padanges, apačioje tankūs krūmai susiraižę, pūvantieji išvirtę medžiai, skruzdėlynai, kaip kalnai, išvartų šaknys, kaip baidyklės. Tylu, tylu visur, tik girgžda, čirška netepti ratai, tik pakyla kur pabudę įvairūs gyviai, ir paukščiai pabaidyti skrenda į miško tankumyną. Sunku patamsėje laikytis siauro keliuko. Staiga pasigirdo maurojimas, kaip tolimas griausmas.

— Kas čia? – paklausė Danutė. — Bijau!

— Nebijok, mažytė, tai stumbrai kažkur toliese bliauja. Jie gali

mus dar apginti. Mano tėvas pasakojo, kad kartą, kai mūsų kraštą užpuolė totoriai, tai visi stumbrai išėjo iš Baltvyžių girios ir savo maurojimu atbaidė priešus.

Kurį laiką mūsų bėgliai slinko patylomis į miško gilumą. Štai jau prasideda erdvesnė vieta, gerai žinomos miško pievos, lengviau bus važiuoti iki saugios vietos, kuri jau visai netoli.

— Migle, Migle, mūsų versio nebėra. Bus kur paklydęs! – staiga nusiminęs sušuko Vytenis.

— Kaip gi jūs, vaikai, neprižiūrėjot? Palikit čia prie arklio, aš eisiu paieškoti.

Vytenis suėmė vadžias, prie jo prisiglaudė Danutė. Taip baisu tamsiame miške vieniems. Staiga bėrukas pašoko į šoną ir, kaip pašėlęs, pasileido bėgti su visu vežimu, ištraukęs vadžias iš berniuko rankų. Nusigandę vaikai pamatė už keliolikos žingsnių du mažą žiburėliu.

— Tai vilkas! – pirmas suprato Vytenis ir suspaudęs Danutės rankutę sušnabždėjo jai į ausį:

— Bėkim namo, ten pasislėpsim nuo vilko!

„Kad tik Danutę išgelbėčiau, kad tik ją į saugią vietą pargabenčiau“, galvojo sau tyliai Vytenis.

Patamsėje, suklupdami prie kiekvieno kelmo, nusidrasę veidus ir rankas, vaikai leidosi bėgti keleliu į namų pusę. Štai jau baigiasi miškas, štai tik laukelis – ir jau jų sena, apleista trobelė. Vargais negalais vaikai atsisklendė duris, surado kertėje krūvą avies kailių ir nuvargę sukniubo ant jų. Ir tik klausosi, ar Miglė neateina, ar neužpuls baisieji totoriai.

Vaikams taip neramu buvo pagalvojus, kas pasidarė miške su Migle, su jų gyvulėliais. Vytenis buvo pasiryžęs eiti vėl į mišką, bet kaip gi paliksi vieną Danutę? Tylu, tylu aplinkui. Išvargę vaikai buvo beužmiega, kaip staiga lauke pasigirdo atsargūs žingsniai... atsidarė durys, čirkšt, čirkšt, sudavė kas į titnagą. Sužibo šviesa, ir vaikai pamatė baisų geltoną veidą skersom akim ir blizgantį peilį atkištą... Tai buvo totorius. Žibindamas sau kerpe, jis norėjo įsitikinti, ar troba tikrai tuščia. Prislinkęs prie kertės, kur buvo

pasislėpę vaikai, jis spyrė kailius su koja ir atidengė Danutės rankutę. Tuo sugriebęs stipriai trumpą savo dūreklį, numetė į šalį visus kailius ir... pamatė vaikus. Vyteniui ir Danutei net širdys iš baimės apmirė. Nei bėgti, nei rėkti negalėdami, jie žvelgė plačiomis akimis į neprašytą svečią. Bet šis, pamatęs, kad troboje daugiau nieko nėra, sustojo, užžibino skalą ir, gerai apšvietęs nusigandusius veidelius, atsitūpė prie jų ir plačia burna nusišypsojo. Kažką jis savo nesuprantama kalba sugargaliavo, pagaliau ištiesė ranką, paglostė Danutę, ir vis kartojo kažkokius keistus garsus, liūdnai galva linguodamas. Ilgai jis taip bandė pasiaiškinti, mušė sau delnu į krūtinę ir vis vieną žodį „Tuhan“ kartojo. Vaikai suprato, kad jis yra vardu Tuhanas ir kad jis jiems nieko blogo nenori padaryti. Netrukus jis ėmė sau rankomis pilvą glostyti ir rodyti, kad jis labai valgyti nori. Vytenis atsikėlęs nuėmė iš lentynos pamirštą duonos kampelį ir padavė totoriui. Tasai pagavo jį ir godžiai ėmė kramtyti vis kažką meiliai Danutei šnibždėdamas. Vaikai visai apsiramino ir dideliu susidomėjimu žiūrėjo į keistą žmogų geltonu veidu, skysta barzda ir skersomis akimis.

Ir tikrai, vargšas Tuhanas, pamatęs Danutę, prisiminė namie palikęs to pat amžiaus savo dukrytę. Nors ne tokia ji buvo balta, nors jos akys buvo juodos ir plaukai tamsūs, bet ir ji taip pat meiliai ir baimingai žiūrėjo. Jis ją paliko ten tolimoje, svetimoje šalyje, tokią mažytę ir sušalusią... Neišpasakytas ilgesys pagavo totorių, ilgesys savo židinio, savo šeimos... Ne, jis šitiems svetimiems vaikams nieko blogo nepadarys!

Bet kas tai? Dunda žemė, štai jau kieme žvengia žirgai, girdėti šaukimai.

— Vyrai, čia sustokit, čia mano namai. — Pasigirdo vaikų tėvo, narsaus Zubrio balsas.

Nespėjo Tuhanas pasislėpti, nespėjo pasprukti, kaip jau atsidarė durys ir ant slenksčio sustojo šeimininkas, ir lietuviai kariai žibintuvu apšvietė trobos vidų.

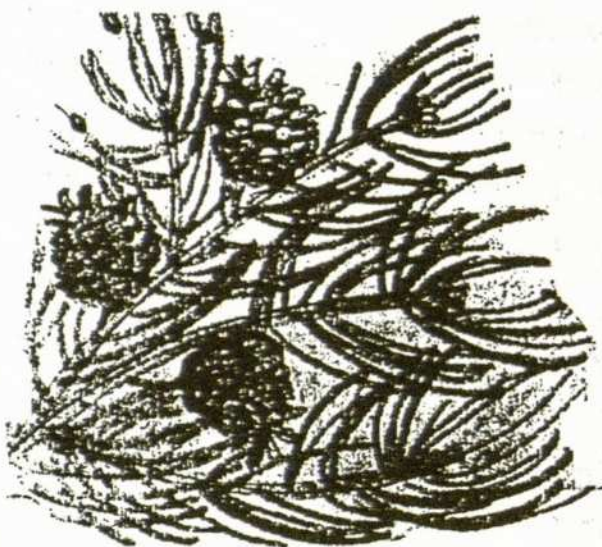
Tęsinys sekančiame numeryje

AR ŽINAI?

KAIP SODINA MIŠKUS

Miškus sodinti pradėjo daugiau kaip prieš šimtą metų. Sodina ir dabar. Tačiau, kad medelių pasodintum, reikia turėti sėklučių.

Gegužės mėnesį ant pušų pasirodo strobilai. Pušynai tuomet rūksta nuo tokių dulkelių. Tačiau tai ne paprastos dulkelės, o žiedadulkės. Po dulkėjimo užsimezga maži žali kankorėžiukai, kurie auga ir bręsta pusantrų metų. Kitą rudenį kankorėžiukai jau turi

brandžių sėklučių, pasislėpusių tarp kietų žvynų. Miškininkai nuo augančių ir nukirstų pušų raško kankorėžius ir krauna į maišus. Tie, kurie lieka ant medžių, baigiantis žiemai, pašildžius saulutei, ima džiūti ir skleisti žvynelius, o iš jų išsilaisvinusios sėklutės leidžiasi žemyn. Nusileidusios ant sniego, vėjui pučiant šliaužia

tolyn į naujas žemes, o pavasarį dygsta mažomis pušelėmis. Kitus kankorėžius pušyse padarytose skylėse, vadinamose staklėse, aižo geniai, lukštena voverės. O nubyrėjusios sėklutės taip pat žeme keliauja.

Tačiau dauguma sėklučių žūva ir medžiais neužauga, todėl miškininkai patys tas sėklutes daigina. Nurašyktus kankorėžius veža į aižyklas, džiovina. Sukdami tokius būgnus, iškrato sėklutes, paskui

jas išvalo ir supila į stiklinius indus. Užkemša ir pastato į vėsius patalpas. Taip saugomos sėklutės gali išbūti daigios kelis metus. Pavasarį sėja miške paruoštą daigyną. O kad daigyno žemė greitai neišdžiūtų, pridengia mediniais skydais.

Tą patį pavasarį sužaliuoja dailus pušelių šepetėlis. Pušelės auga iki rudens, sveikos peržiemoja, o pavasarį jas jau galima sodinti į tuščius plotus.

Tačiau pirmiausia pušeles reikia laimingai pervežti į paruoštas aikšteles arba ištisai suartą dirvą. Pušelės iškasamos kastuvais arba lankenomis, kurias traukia traktoriai, rūšiuojamos, skaičiuojamos ir rišamos į ryšulėlius po šimtą arba du šimtus. Po to atvažiuoja sunkvežimis, žmonės ryšulėlius sukrauna į kėbulus, kurių dugnas išklotas balų samanomis – kiminiais, kad nenudžiūtų pušelių šaknys. Taip sukrautos jos sveikutėlės gali keliauti šimtus kilometrų. Sodina dviese. Vienas sodikliu, vadinamu Kolesovo kardu, žemėje padaro plyšį, o antras įdeda daigelį žemyn šaknimis. Kitas su žemės gabalėliu užspaudžia tą daigelį, kad jis gerai įsitvirtintų. Kartais sodina ir mašinomis, kurias traukia traktoriai. Mašinos padaro vageles, įdeda daigelį ir užverčia jį žemėmis.

Panašiai augina ir eglutes. Eglių sėklučių derlius būna ne kasmet. Jų strobilai raudoni, pavasarį žiba kaip žvakutės. Rudenį juos raško, pila į maišus ir, kaip ir pušų, aižo. Vėliau sėklutės sėja ir eglutes augina ne vienerius metus, kaip pušeles, bet dvejus. Mat tokio amžiaus jos geriau prigyja. Plotus, kuriuose pasodintos pušelės ir eglutės, reikia prižiūrėti: ravėti, apkaupiti, iškirsti krūmus. O kai medeliai aukščiau pakyla, būtina retinti, kad kiekvienam medeliui užtektų saulės ir dirvos. Kad medeliai greičiau augtų, valytųsi nuo šakų, jie sodinami tankiai. Kasmet medeliai kyla aukštyn, stiebai storėja. Kad pušelės užaugtų, reikia šimto dvidešimties, eglutėms – šimto metų.

Gediminas Isokas

GALVOSŪKIAI

SURASK 10 SKIRTUMŲ

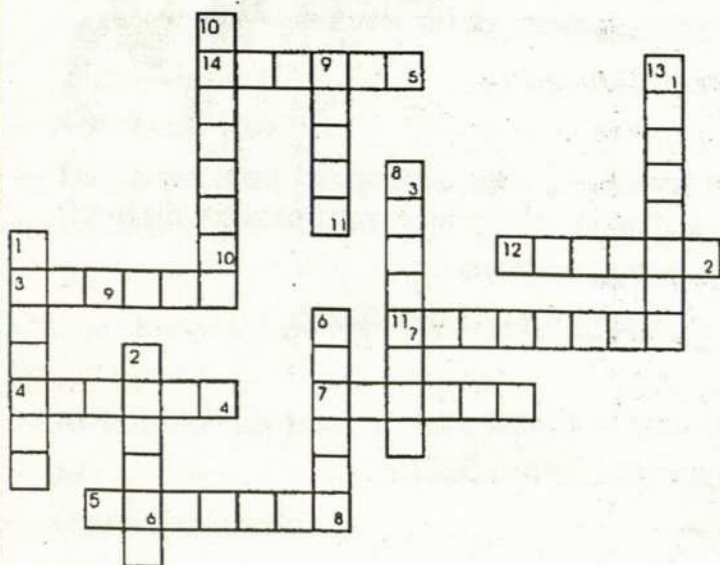

Ir mažiems...

Raskite šiuose žiedeliuose paslėptą metų laiką.

Sudarė Birutė Baguckaitė
Navininkų m-kla

HORIZONTALIAI:

3. Sodinamos pavasarį.
4. Lietuvių liaudies dainose lyginama su mergele.
5. Šviečia danguje.
7. Medaus gamintoja.
11. Lazdyno vaisius.
12. Atostogų metas.
14. Vienas iš vaismedžių.

VERTIKALIAI:

1. Obels vaisius.
2. Maunamas ant piršto.
6. Pirmoji pavasario gėlė.
8. Riešutų mėgėja.
9. Žydi mėlynai.
10. Upės išsiliejimas.
13. Žiedo pradžia.

HORIZONTALIAI: 3. bulvės, 4. lelija, 5. saulutė, 7. bitutė, 11. riešutas, 12. vasara, 14. obelis
VERTIKALIAI: 1. obuolys, 2. žiedas, 3. žiedas, 4. boba, 5. žibutė, 6. boba, 9. linai, 10. potvinis, 13. pumpūras

METŲ LAIKAI

Sujunk metų laiką su daiktais, kurie labiausiai tinka tuo metu.

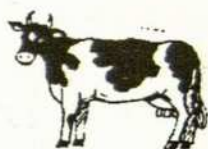
sėklos
grėblys
palapinė
pūga
pumpurai
pačiūžos
pintinė daržovėms sudėti
maudymosi baseinas

ŽIEMA
PAVASARIS
VASARA
RUDUO

JUOKŲ MAIŠELIS

Algis žino, kad jo tėvelis prižiūri gyvulius. Vakare, grįžus tėveliui po darbo, klausia:

— Tėveli, jau paguldei karvytę?

...

— Banginis, kuris yra didžiausias vandenynų gyventojas, maitinasi tik mažomis žuvelėmis, – sako mokytojas, – pavyzdžiui, sardinėmis.

— Siaubinga, – sušunka Lukas, – o kaipgi jis atsidaro dėžutes?

...

Per egzaminą profesorius nustebęs klausia studento:

— Kodėl jūs manote, kad maliarija yra visai lengva liga?

— Na, jeigu ją gali pernešti net uodas...

...

— Kaimyne, kas ten pas tave vakarais kniaukia, rėkia?

— A, tai aš katę prašiu kas vakarą.

— Ir aš turiu katę, ir aš prašiu, bet mano nekniaukia.

— O kaip tu prašai?

— Išprašiu, paskui iššluostau, prie krosnies patupdau.

— O aš išprašiu ir paskui išgrežiu.

...

Autobuse viena senutė garsiai nusičiaudėjo. Pašoko autobuse buvęs policininkas ir klausia:

— Kas nusičiaudėjo?

Visi tyli.

Policininkas dar garsiau klausia:

— Kas nusičiaudėjo.

Vėl tyla. Tada policininkas jau griežtai:

— Aš klausiu, kas nusičiaudėjo.

Pakyla senutė iš vietos ir prisipažįsta:

— Aš, vaikeli.

— Į sveikatą!

— Aš būsiu vilkas, – sako Paulius.

— Oi, bijau!

— Nebijok, aš būsiu žaislinis vilkas!

Vabzdžiai ir vabalai iškėlė puotą. Visą naktį gėrė, ėdė, zirzė, šoko, kol vėlai naktį nutilo. Vos užmigo, kažkas pradėjo į duris daužytis. Atidarė – šimtakojis bestovįs.

— Ko tau reikia? – klausia puotos rengėjai.

— Į puotą atvykau, – pasigirdo piktas atsakymas.

— Kodėl taip vėlai?

— Tai jūs ant durų prisegėte pastabą: „Valykitės kojas“. Kol šimtą kojų nusivaliau, vidurnaktis atėjo.

...

Žmogus kreipėsi į policininką dėl to, kad jam pavogė dviratį. Policininkas surašė aktą ir klausia:

— Ar jūsų dviratis buvo su šviesomis?

— Ne.

— O atšvaitus turėjo?

— Irgi ne.

— Tuomet devyni doleriai baudos.

...

Tupi varna medy ir laiko snape sūrį. Ateina lapė ir sako:

— Varna, duok sūrį, sumuštinį padarysiu.

...

Eina vicna moteris pro kapus ir labai bijo. Žiūri – stovi žmogus. Pribėga prie jo ir klausia:

— Ar jūs nebijote eiti pro kapus?

Žmogus atsako:

— Kai gyvas buvau, bijojau.

— Kur veda šis tiltas? – klausia moteris Toto.

— Į kitą upės pusę, – geranoriškai paaiškina berniukas.

...

— Brangus kaimyne, prašau, paskolinkit man šįvakar savo akordconą.

— Ar jūs irgi norite išmokti groti?

— Ne, aš noriu ramiai išsimiegoti.

...

Turėjo senis laikrodį su gegute. Pabodo gegutei kukuoti. Bet štai atėjo dvylikė. Senis laukia pasirodant gegutę, o ši tik iškišo snapą ir sako:

— Manęs nėra namie!

„Eglutės" skaitytojams linkime sulaukti

DOSNAUS KALĖDŲ SENELIO!

DĖKOJAME MŪSŲ RĖMĖJAMS

Leonui Kazlauskui už 5 dol. auką
Eglei Novak už 10 dol. auką

Lithuanian Educational Council of the USA
13648 Kickapoo Trail Lockport, IL 60441 Tel. 708 - 301-6410

34 eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė 1998 gruodis eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė eglutė